EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 11.6.2021
COM(2021) 312 final

2021/0145 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) liikmete vahelise partnerluslepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käesolevas ettepanekus käsitletakse Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni liikmete vahelise uue partnerluslepingu allkirjastamist ja ajutist kohaldamist. Varem nime „AKV riikide rühm“ (AKV) all tuntud riikide rühmast sai 2020. aasta aprillis rahvusvaheline organisatsioon – Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsioon (AKVRO).

Cotonou partnerlusleping on alates 2000. aastast ette andnud raamistiku, millest juhinduda ELi ja 79 AKV riigi vahelistes suhetes. See põhineb poliitilisel dialoogil ning majandus-, kaubandus- ja arengukoostööl. Leping vaadati läbi 2005. ja 2010. aastal ning see kaotas kehtivuse 2020. aasta veebruari lõpus. Ent kuna partnerid vajasid järgmise partnerluslepingu üle läbirääkimiste pidamiseks rohkem aega, pikendati Cotonou lepingu ajutist kohaldamist kahel korral. Esimesel korral kuni 31. detsembrini 2020 ja teisel korral kuni 30. novembrini 2021 või kuni uue partnerluslepingu (edaspidi „leping“) ajutise kohaldamise alguseni, olenevalt sellest, kumb saabub varem.

ELi-AKV suhete ajakohastamiseks on ilmtingimata vaja ajakohastatud lepingut, mis vastaks tekkivatest vajadustest ja probleemidest tingitud uutele püüdlustele. Maailmas on kõik kõigi ja kõigega seotud enneolematult tihedalt, mis tähendab, et maailm on alates Cotonou lepingu vastuvõtmisest muutunud ning muutunud on ka EL, ELi partnerid ja meie ühised püüdlused.

Läbirääkimised uue lepingu üle algasid 2018. aasta septembris, varsti pärast seda, kui nõukogu andis komisjonile ja kõrgele esindajale loa alustada ja pidada Euroopa Liidu nimel läbirääkimisi ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma vahelise partnerluslepingu nende sätete üle, mis kuuluvad liidu pädevusse, ning võttis 2018. aasta juunis vastu läbirääkimisjuhised. Läbirääkimiste käigus teavitati nõukogu korrapäraselt. Läbirääkimiste käigus konsulteeriti erikomiteega, mis loodi nõukogu otsusega, millega antakse luba alustada läbirääkimisi. Pealäbirääkijad parafeerisid lepingu eelnõu teksti 15. aprillil 2021, erandiks oli üksnes lepinguosaliste määratlus.

Lepingu üldine eesmärk on luua kaugeleulatuv ja tugevdatud poliitiline partnerlus, mis annab hoogu uuele dünaamikale ja on laiapinnalisem kui traditsiooniline arengukoostöö. Lepingu raames võimestatakse kõiki piirkondi. See võimaldab ELil ja AKVRO liikmetel kohalikul, riiklikul, piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil enam ära teha.

Uue lepingu erieesmärgid on järgmised:

1. edendada, kaitsta ja järgida inimõigusi, demokraatia põhimõtteid, õigusriiki ja head valitsemistava, pöörates erilist tähelepanu soolisele võrdõiguslikkusele;
2. ehitada üles rahumeelsed ja vastupanuvõimelised riigid ja ühiskonnad, astudes vastu rahu ja julgeolekut ähvardavatele olemasolevatele ja tekkivatele ohtudele;
3. edendada inim- ja sotsiaalset arengut, eelkõige vaesuse kaotamiseks ja ebavõrdsuse vähendamiseks, tagades et kõik saavad elada inimväärset elu ja kedagi ei jäeta kõrvale ning pöörates erilist tähelepanu naistele ja tüdrukutele;
4. kaasata investeeringuid, toetada kaubandust ja edendada erasektori arengut, et saavutada kestlik ja kaasav majanduskasv ning luua kõigile inimväärne töökoht;

5. võidelda kliimamuutuste vastu, kaitsta keskkonda ja tagada loodusvarade säästev majandamine ning

6. rakendada terviklikku ja tasakaalustatud rändekäsitust, et kasutada kooskõlas lepinguosaliste asjaomaste pädevustega ära turvalist, korrakohast ja seaduslikku rännet ja liikuvust ning pidurdada ebaseaduslikku rännet, tegeledes selle algpõhjustega, järgides igati rahvusvahelist õigust.

Komisjon leiab, et nõukogu läbirääkimisjuhistes seatud eesmärgid on saavutatud ja läbiräägitud tekst on liidule vastuvõetav.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Lepingu üle peeti läbirääkimisi kooskõlas põhjalike läbirääkimisjuhistega, mille nõukogu võttis vastu 2018. aasta juunis[1] pärast komisjoni soovitust võtta vastu nõukogu otsus, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma vahelise partnerluslepingu üle, tuginedes eelnevale hindamisele, mõjuhinnangule ja teatisele. Kõigis nendes suunavates dokumentides võeti arvesse asjaomast ELi poliitikat ja strateegiat mitmesugustes asjasse puutuvates valdkondades, samuti partnerite poliitikat ja strateegiat, sealhulgas Aafrika Liidu tegevuskava aastani 2063, Aafrika ja ELi 2007. aasta ühisstrateegiat, 2012. aasta ELi ja Kariibi piirkonna ühist partnerlusstrateegiat ning 2006. aasta strateegiat partnerluse tugevdamiseks Vaikse ookeani saartega.

Uus partnerlus tugineb mitmele rahvusvahelisele kokkuleppele ja eesmärgile. Lepingu jaoks ja partnerite edasises tegevuses on keskse tähtsusega ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 (kestliku arengu eesmärgid) ja Pariisi kokkulepe.

Täpsemalt on leping temaatilisel tasandil täielikult kooskõlas ELi kehtivate poliitikameetmetega.

- Kooskõlas Euroopa Liidu üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegiaga[2] toetab leping kaasavate, rahumeelsete ja vastupanuvõimeliste ühiskondade ülesehitamist. Sellega edendatakse konfliktide ja kriiside suhtes ulatuslikku ja terviklikku lähenemisviisi, ning püütakse tegeleda nende algpõhjustega, samuti uute või suurenevate julgeolekuohtudega, millest võib nimetada kasvõi terrorismi, selle rahastamist ja vägivaldset äärmuslust. Poliitiline dialoog on põhivahend, mille kaudu veelgi süvendada meetmeid nendes valdkondades ning kõigis partnerlusega hõlmatud valdkondades laiemalt. Suurema poliitilise koostöö edendamisega

[1] Läbirääkimisjuhised tuginevad eelnevale hindamisele, mõjuhinnangule, teatisele ja soovitusele, täpsemalt alljärgnevatele dokumentidele.
- Soovitus: NÕUKOGU OTSUS, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma vahelise partnerluslepingu üle (COM(2017) 763 final)
- ÜHISTEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE –Uuendatud partnerlus Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikidega (JOIN(2016) 52 final)
- TALITUSTE ÜHINE TÖÖDOKUMENT – Cotonou partnerluslepingu hinnang (SWD(2016) 250 final)
- TALITUSTE ÜHINE TÖÖDOKUMENT – MÕJUHINNANG, mis on lisatud dokumendile ÜHISTEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE „Uuendatud partnerlus Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikidega“ (SWD(2016) 380 final, JOIN(2016) 52 final, SWD(2016) 381 final)
- ÜHINE KONSULTATSIOONIDOKUMENT – Uue partnerluse suunas Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide vahel pärast aastat 2020 JOIN(2015) 33 final)

[2] Euroopa Liidu üldine välis- ja julgeolekupoliitika strateegia

kinnitatakse lepingus taas rahvusvahelistel foorumitel tehtava koostöö olulisust, kuid ka seda, et sama oluline on luua ülemaailmsel areenil liite, et saavutada tõeliselt mitmepoolne süsteem.

- Kooskõlas Euroopa arengukonsensusega[3] sisaldab leping ulatuslikke kohustusi, mis on kannustatud ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 kohastest kestliku arengu eesmärkidest ja mis aitavad kaasa nende eesmärkide saavutamisele. Lepingu inimkeskse lähenemisviisi kaudu võetakse arvesse kestliku arengu mitmesuguseid omavahel seotud aspekte, olgu need siis majanduslikud, sotsiaalsed, keskkondlikud või julgeolekualased. Kõik need olulised mõõtmed ja lisaks arvestamine muude valdkondadevaheliste elementidega, nagu noored, sooline võrdõiguslikkus, hea valitsemistava ja inimõigused, täiendavad üksteist ning neile on omistatud eriline tähtsus. Partnerid teevad koostööd, et kaitsta planeeti, kaotada vaesus kõigis selle vormides, võidelda ebavõrdsuse vastu ja edendada sotsiaalset ühtekuuluvust.
- Kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe[4] ja ELi keskkonnapoliitikaga tunnistatakse lepingus vajadust võtta erinevatel tasanditel kiiresti meetmeid, et tagada planeedi kestlikkus ning võidelda kliimamuutustest, keskkonnaseisundi halvenemisest ja loodusvarade mittesäästvast kasutamisest tulenevate tõsiste ohtudega. Partnerite eesmärk on tugevdada üleilmset reageerimist kliimamuutustele, suurendada vastupanuvõimet ja võtta oluline roll partnerluse üldise raamistikuna toimiva Pariisi kokkuleppe rakendamisel.
- Kooskõlas uue rände- ja varjupaigaleppe[5] ning ELi rändepoliitikaga rakendatakse lepingut terviklikult ja tasakaalustatult, tegeledes sidusalt nii seadusliku kui ka ebaseadusliku rände mitmesuguste omavahel seotud mõõtmetega, et soodustada hästi hallatud rännet ja liikuvust.

Ettepanek on täielikult kooskõlas ka muude liidu asjaomaste poliitikameetmetega, mida rakendatakse võetud prioriteetidega seotud valdkondades, nagu energeetika, haridus, sooline võrdõiguslikkus, tööhõive, teadusuuringud ja innovatsioon ning kaubandus.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Lepingu sõlmimise õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 217 koostoimes artikli 218 lõikega 5 ja artikli 218 lõike 8 teise lõiguga.

Kooskõlas aluslepingutega teeb komisjon ettepaneku üksnes lepingu liidu poolt allkirjastamiseks ja ajutiseks kohaldamiseks[6].

• Proportsionaalsus

Algatusega taotletakse otseselt välistegevuse valdkonnas võetud liidu eesmärki ja toetatakse poliitilist prioriteeti „EL kui tugevam tegija rahvusvahelisel tasandil“. Algatus on kooskõlas ELi üldise strateegia eesmärgiga teha koostööd teistega ja töötada vastutustundlikult ümber oma välised partnerlussuhted, et saavutada ELi välistegevuses seatud sihid. Ettepanekuga tugevdatakse koostööd asjaomaste piirkondadega, võimaldades paremini kohandatud

3 Euroopa arengukonsensus
4 Euroopa roheline kokkulepe
5 Uus rände- ja varjupaigalepe
6 Kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2015/2264 iiri keele suhtes kehtestatud erandi järkjärgulise kaotamise kohta tõlgitakse rahvusvahelised lepingud iiri keelde alles alates 1. jaanuarist 2022.

lähenemist ja toetades ELi ühe Aafrika lähenemisviisi. Kavandatav leping hõlbustab ka suhtlust eri valitsemistasandite vahel.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 5, millega on ette nähtud, et otsused rahvusvaheliste lepingute kohta võtab vastu nõukogu. Käesolevas ettepanekus esitatud eesmärgi saavutamiseks ei ole võimalik kasutada muud õiguslikku vahendit.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

On oluline, et EL ja tema partnerid võtaksid arvesse pikaajalisest koostööst saadud kogemusi. Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikidega sõlmitava uue partnerluslepingu poliitilise ettevalmistamise raames korraldati enne läbirääkimisi ja nende ajal mitu erihindamist ja konsultatsiooni, et küsida avalikkuse, sidusrühmade ja partnerite seisukohti ning teha järeldusi ELi ja AKV riikide koostööst viimastel aastakümnetel. Need võib jagada kahte kategooriasse:

- Cotonou partnerluslepingu hinnang,
- avalikud konsultatsioonid.

Saadud järeldusi ja tulemusi võeti arvesse ning need kajastuvad kavandatavas lepingus.

- **Mõjuhinnang**

2016. aastal avaldati mõjuhinnang (SWD(2016) 0380 final) koos teatisega ELi tulevaste suhete kohta AKV riikidega (JOIN(2016) 52 final), millele tugineti hiljem soovituse ja läbirääkimisjuhiste koostamisel. Selle eesmärk oli määrata kindlaks, milline formaat võimaldab kõige paremini korraldada ja juhtida suhteid partneritega Aafrikas, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonnas. Mõjuhinnangus tuvastati mitu valikuvõimalust ja lõpuks valituks osutunud eelistatud edasised sammud, mille võib kokku võtta järgmiselt: „ELi jaoks on eelistatud variant kasutada ELi ja AKV riikide vaheliseks partnerluseks üldist lepingut, mis sisaldab ühiste väärtuste, põhimõtete ja huvide raamnimekirja ning milles määratakse kindlaks üldised põhimõtted ja võimalused koostööks rahvusvahelisel areenil, ning lisaks kolme partnerlust, millega määratakse kindlaks piirkondlikud prioriteedid ja meetmed, mida rakendatakse vastavalt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonnas.“

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata.

- **Põhiõigused**

Lepingu üks eesmärk on edendada ja kaitsta inimõigusi ja põhivabadusi ning demokraatiat, õigusriiki ja head valitsemistava. See on eriti oluline arvestades, et praegu rahvusvahelisel areenil esile kerkivad jõud ei pruugi ilmtingimata neid väärtusi ja põhimõtteid jagada. Kooskõlas ELi ühise lähenemisviisiga poliitiliste sätete kasutamisele korraldavad lepinguosalised lepingu oluliste elementide rikkumise korral struktureeritud ja süstemaatilisi konsultatsioone. Kui lepinguosalised ei jõua mõlemale lepinguosalisele vastuvõetava lahenduseni, võib rikkumisest teatanud lepinguosaline võtta asjakohaseid meetmeid.

4. MÕJU EELARVELE

Leping ei sisalda finantsprotokolli. EL kohustub tegema kättesaadavaks asjakohasel tasemel rahalised vahendid kooskõlas oma sise-eeskirjade ja -menetlustega.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Lepingu rakendamist jälgitakse korrapärase partnerlusdialoogi kaudu (vt üldosa I osa artikli 3 lõige 1). Piirkondlikud protokollid sisaldavad lepingu rakendamise ja järelevalve kohta erisätteid, vt Aafrika piirkondliku protokolli I osa artikkel 6, Kariibi piirkonna piirkondliku protokolli I osa artikkel 8 ja Vaikse ookeani piirkonna piirkondliku protokolli I osa artikkel 8.

AKVRO-ELi ministrite nõukogu jälgib lepingu tulemuslikku ja järjepidevat rakendamist ning võtab vastu tegevussuuniseid ja teeb otsuseid käesoleva lepingu sätete rakendamiseks vajalike konkreetsete aspektide elluviimiseks (vt üldosa V osa artikkel 88).

- **Läbirääkimiste tulemuste üksikasjalik selgitus**

Lepinguga luuakse kaugeleulatuv ja tugevdatud poliitiline partnerlus ELi ja AKVRO liikmete vahel, et saavutada ühist huvi pakkuvates küsimustes vastastikku kasulikke tulemusi. Leping sõlmitakse assotsieerimislepingu vormis kahekümneks aastaks.

Strateegiliselt laiendatakse lepinguga partnerite koostöö ulatust ja määra, kusjuures üldeesmärk on luua tugevamad ühiskonnad. See uus partnerlus on poliitiline saavutus ja tähistab pöördepunkti. See muudab dünaamikat ja parandab partnerite suhteid, et lahendada iga piirkonna kõige pakilisemad probleemid. Leping vastab piirkondlikele ja ülemaailmsetele oludele, samuti viimastele rahvusvaheliselt kokku lepitud seadustele, standarditele, edusammudele ja mis veelgi olulisem – inimeste vajadustele.

Sellega luuakse partnerriikidega sidus raamistik kõikidel poliitilistel tasanditel – nii riigi, (all)piirkonna kui ka üleilmse mõõtmega partnerluse tasandil. Lepinguga toetatakse tõelist mitmepoolsust ning pannakse alus poliitilisemale ja paremini kooskõlastatud tegevusele maailmaareenil, kus rühma mõju võib olla märkimisväärne.

<u>Uuenduslik „1 + 3“ struktuur</u>

ELi suhteid AKVRO liikmetega on süvendatud, kuid need vaadati ka põhjalikult läbi, et tagada nende otstarbekohasus, milleks nihutati raskuskese kolmele piirkonnale. Sellest tulenevalt koosneb leping nüüd alljärgnevast.

1. **Üldosa** (edaspidi „alus“), mis on kõikidel riikidel ühine ja koosneb alljärgnevast.

I osa – **üldsätted**, milles tutvustatakse üldiseid eesmärke ja põhimõtteid.

II osa – **strateegilised prioriteedid**, mis on jagatud kuueks oluliseks jaotiseks:

- I jaotis – inimõigused, demokraatia ja valitsemine inimkesksetes ja õigustepõhistes ühiskondades;
- II jaotis – rahu ja julgeolek;
- III jaotis – inim- ja sotsiaalne areng;
- IV jaotis – kaasav ja kestlik majanduskasv ja areng;
- V jaotis – keskkonnasäästlikkus ja kliimamuutused;

- VI jaotis – ränne ja liikuvus.

III osa – **ülemaailmsed liidud ja rahvusvaheline koostöö**, milles kirjeldatakse üksikasjalikult uusi poliitilisi püüdlusi maailmaareenil.

IV osa – **koostöö- ja rakendamisvahendid**, milles kirjeldatakse mitmekesiseid ressursse partnerluse eesmärkide saavutamiseks.

V osa – **institutsiooniline raamistik**, milles selgitatakse erinevaid kontekste ja kaasatud partnereid.

VI osa – **lõppsätted**, milles esitatakse lepingu kohaldamise üksikasjad.

I lisa – tagasisaatmis- ja tagasivõtmisprotsess.

II lisa – Euroopa Investeerimispanga tegevus.

ELi deklaratsioon koostöö- ja rakendamisvahendite kohta.

Lepingu haldamine oleneb asjaomastest küsimustest ja vormist ning toimub kas partnerluse või piirkondlikul tasandil. Eelkõige haldab kõikide riikide suhtes kohaldatavat lepingu üldosa AKVRO-ELi ministrite nõukogu (mis peaks kokku tulema iga kolme aasta tagant), kellele on toeks suursaadikute komitee, võimalikud AKVRO-ELi tippkohtumised (ühisel kokkuleppel) ja uus AKVRO-ELi parlamentaarne ühisassamblee (mis tuleb kokku kord aastas ja mille liikmed tulevad kolmest piirkondlikust parlamentaarsest ühisassambleest).

2. Ette on nähtud **kolm piirkondlikku protokolli** – vastavalt iga piirkonna riikide ja ELi vahel. Iga protokoll on kohandatud piirkondade vajadustele ja dünaamikale ning sobib seega konkreetsete probleemide lahendamiseks. Seda loogikat järgides on iga piirkondliku protokolli kohase tegevuse suunamiseks ette näinud oma institutsiooniline kord. Selle juurde kuuluvad ministrite nõukogu kohumised lepinguosaliste kokkulepitud ajavahemiku järel, suursaadikute komitee, võimalus kohtuda riigipeade/valitsusjuhtide tasandil ning parlamentaarne ühisassamblee.

A. Aafrika piirkondlik protokoll

Sisaldab kohandatud prioriteete, mis on kindlaks määratud piirkonna vajaduste põhjal:

- kaasav ja kestlik majanduskasv ja areng;
- inim- ja sotsiaalne areng;
- keskkond, loodusvarade majandamine ja kliimamuutused;
- rahu ja julgeolek;
- inimõigused, demokraatia ja valitsemine;
- ränne ja liikuvus.

Spetsiaalne juhtimisstruktuur:

Aafrika ja ELi ministrite nõukogu, Aafrika ja ELi ühiskomitee, Aafrika ja ELi parlamentaarne assamblee.

Sellega edendatakse *Aafrika suhtes ühist lähenemisviisi*. Protokoll toimib õigusliku alusena (samalaadne assotsieerimisleping nagu need, mis sõlmiti ELi ja Põhja-Aafrika riikide vahel) ning poliitilises juhistes tuginetakse ALi-ELi tippkohtumiste tulemustele.

B. Kariibi piirkonna piirkondlik protokoll

Sisaldab kohandatud prioriteete, mis on kindlaks määratud piirkonna vajaduste põhjal:

- kaasav ja kestlik majanduskasv ja areng;
- keskkonnasäästlikkus, kliimamuutused ja loodusvarade säästev majandamine;
- inimõigused, valitsemine, rahu ja julgeolek;
- inimareng ja sotsiaalne ühtekuuluvus.

Spetsiaalne juhtimisstruktuur:

Kariibi piirkonna ja ELi ministrite nõukogu, Kariibi piirkonna ja ELi ühiskomitee, Kariibi piirkonna ja ELi parlamentaarne assamblee.

C. Vaikse ookeani piirkonna piirkondlik protokoll

Sisaldab kohandatud prioriteete, mis on kindlaks määratud piirkonna vajaduste põhjal:

- keskkonnasäästlikkus ja kliimamuutused;
- kaasav ja kestlik majandusareng;
- ookeanid, mered ja kalandus;
- julgeolek, inimõigused, demokraatia ja valitsemine
- inim- ja sotsiaalne areng.

Spetsiaalne juhtimisstruktuur:

Vaikse ookeani piirkonna ja ELi ministrite nõukogu, Vaikse ookeani piirkonna ja ELi ühiskomitee, Vaikse ookeani piirkonna ja ELi parlamentaarne assamblee.

Inimkeskne partnerlus

Leping on selle eelkäijast mitmes valdkonnas ulatuslikum ja annab võimaluse võtta paljudes valdkondades oluline roll.

Partnerid panustavad kestliku arengu eesmärkide saavutamisse ja võitlusse kliimamuutustega, lähtudes kestliku arengu tegevuskavast aastani 2030 ja Pariisi kokkuleppest kui üldistest partnerlust suunavatest raamistikest.

Lepingu eesmärk on luua kõigile uusi majanduslikke võimalusi. Erilist tähelepanu pööratakse kestlikule ja kaasavale majanduskasvule ning töökohtade loomisele. Kestliku arengu kiirendamisel on eriti oluline stimuleerida investeeringuid ja erasektori arengut ning sellesse annavad märkimisväärse panuse teadus, tehnoloogia, teadusuuringud, innovatsioon ja digiüleminek. Samuti parandatakse koostööd majandus- ja kaubandusküsimustes, hõlbustades kahepoolseid kauba- ja investeerimisvooge, vähendades tehnilisi kaubandustõkkeid, parandades riigihankeid ja kaitstes intellektuaalomandit. Kõik olemasolevad kaubanduslepingud, näiteks majanduspartnerluslepingud, jäävad kehtima. Partnerite koostöö aitab kaasa rangete keskkonna-, sotsiaalsete ja tööstandardite järgimisele.

See käib käsikäes mitmes valdkonnas senisest suurema tähelepanu pööramisega kliimamuutustele ja keskkonnasäästlikkusele. Tunnistades vajadust kiiresti tegutseda ning seda, et kliimamuutused ja keskkonnaseisundi halvenemine kujutavad endast tõsist ohtu kestliku arengu saavutamisele, on partnerid planeedi, selle ökosüsteemide ja ookeanide säilitamiseks ja kaitsmiseks leppinud kokku ulatuslikes kohustustes. Kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega tugevdatakse reageerimist kliimamuutustele. Tehakse ühiseid

jõupingutusi kliimamuutustega kohanemiseks ja nende leevendamiseks ning paremaks toimetulekuks loodusõnnetustega. See on osa ülemaailmsest keskkonnasäästlikust lähenemisviisist, millega edendatakse sinise majanduse kestlikku arengut ja toetatakse üleminekut rohelisemale (vähese heitega / ressursitõhusale) majandusele.

ELi ja AKVRO liikmete koostöö vundamendi moodustavad ka ühised väärtused ja üldkehtivad põhimõtted. Lepingujärgse koostöö alus on inimõiguste, rahvusvahelise õiguse, demokraatlike põhimõtete ja ÜRO põhikirjas sätestatud põhimõtete austamine. Neid peetakse otsustavateks teemadeks, mille toel tagada teiste vastastikuste prioriteetide edukas elluviimine, võrdselt õigusriigi põhimõtete ja hea valitsemistavaga seotud põhimõtetega, mida on lepinguga tugevdatud. Sama kehtib rahu ja julgeoleku valdkonnas, kus võideldakse selliste uute või tekkivate ohtudega nagu piraatlus, kaubitsemine inimeste, uimastite, relvade ja muu ebaseadusliku kaubaga, samuti küberkuritegevuse ja küberturvalisust ähvardavate ohtudega, mis kõik on üliolulised konfliktide, kriiside ja nende algpõhjuste suhtes tervikliku lähenemisviisi rakendamiseks.

Leping tugevdab nii valdkondlikku kui ka poliitilist koostööd, sealhulgas ühist huvi pakkuvates välispoliitika küsimustes. Need hõlmavad rahuvalvet, terrorismi, ebakindlaid olukordi, esmakordselt ka sätteid surmanuhtluse kohta, kuid samuti õiguskaitset ning rännet ja liikuvust. Mis puutub viimasesse, siis on terviklikku ja tasakaalustatud rändekäsitust kajastavate uute kohustuste puhul lähtutud seadusliku ja ebaseadusliku rände mitmesuguste omavahel seotud aspektide sidusast lahendamisest. Hästi hallatud rände ja liikuvuse edendamiseks soodustatakse lepinguga partnerite, asjaomaste asutuste ja institutsioonide tugevdatud koostööd ning parandatakse samal ajal ka inimeste tagasisaatmist ja tagasivõtmist, tagades märkimisväärse prognoositavuse ja rakendatavuse. Ühiseid probleeme, sealhulgas ebaseadusliku rände, inimkaubanduse ja rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise algpõhjuseid on võimalik paremini lahendada.

Partnerluses toetatakse tugevalt inim- ja sotsiaalset arengut, et võidelda vaesuse ja ebavõrdsuse vastu, kooskõlas põhimõttega mitte kedagi kõrvale jätta. Nagu on soovitatud läbirääkimisjuhistes, on lepingus võetud rangemad kohustused parandada soolist võrdõiguslikkust, sotsiaalteenuseid, nagu haridus ja tervishoid, ning sotsiaalset kaasatust. Partnerid teevad koostööd, et paremini lahendada mitmesuguseid probleeme, mis on seotud toiduga kindlustatuse, elanikkonna kiire kasvu ja üleilmsete tervisekriisidega.

Partnerlusdialoog on olnud juba aastaid ELi ja AKVRO riikide suhetes keskse tähtsusega ning uus leping tugevdab seda olulist mõõdet veelgi. See puudutab kõiki lepingus käsitletud küsimusi, kuid ka laiemaid ühist huvi pakkuvaid teemasid.

Lisaks edendatakse läbiräägitud tekstiga koostööd, mis hõlmab paljusid sidusrühmi, tunnistades noorte ja erinevate partnerite, sealhulgas kohalike omavalitsuste, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja erasektori tähtsust parema tuleviku kujundamisel. Väga oluline on aktiivselt osaleda partnerlusdialoogis ja koostööprotsessides, aga ka lepingu tulemuslikus rakendamises.

Kõik eespool nimetatud elemendid on omavahel seotud ja meie suhete järgmisele tasandile viimisel võtmetähtsusega. See tähendab, et lepingu üldosas sisalduvatest sätetest ja põhimõtetest tuleb piirkondlikes protokollides, nende tõlgendamisel ja rakendamisel igal juhul kinni pidada.

2021/0145 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) liikmete vahelise partnerluslepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 217 koostoimes artikli 218 lõikega 5 ja lõike 8 teise lõiguga,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) 21. juunil 2018 andis nõukogu komisjonile ja kõrgele esindajale loa alustada ja pidada Euroopa Liidu nimel läbirääkimisi ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma vahelise partnerluslepingu nende sätete üle, mis kuuluvad liidu pädevusse.

(2) Läbirääkimised ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni liikmete vahelise partnerluslepingu (edaspidi „leping“) üle viidi 15. aprillil 2021 edukalt lõpule, erandiks oli üksnes lepinguosaliste määratlus.

(3) Leping kajastab nii ajalooliselt tihedaid suhteid kui ka üha tugevamaid sidemeid Euroopa Liidu ja AKV riikide organisatsiooni liikmete vahel ning soovi neid suhteid kaugeleulatuvalt ja uuenduslikult veelgi tugevdada ja laiendada. Lepingus antakse ELi ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni liikmete vahelistele suhetele uus vorm, sealhulgas määratletakse prioriteedid ja töömeetodid mitmesugustes poliitikavaldkondades, mille suhtes lepingut kohaldatakse.

(4) Seetõttu tuleks lepingule, eeldusel et see tulevikus sõlmitakse, Euroopa Liidu nimel alla kirjutada kooskõlas lepingu artikliga 98.

(5) Cotonou lepingu kohaldamist jätkatakse üleminekuperioodil kuni kõige hiljem 30. novembrini 2021. Kui leping ei jõustu 1. detsembril 2021, kahaneb liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni liikmete vaheline koostöö tasemele, mis ei ole soovitav ega liidu huvides, põhjustades häireid liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni liikmete vahelistes suhetes. Selliste häirete piiramiseks tuleks lepingut kohaldada ajutiselt,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni liikmete vahelise partnerluslepingu allkirjastamine kiidetakse liidu nimel heaks, eeldusel et kõnealune leping sõlmitakse.

Allkirjastatava lepingu tekst on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Käesolevale otsusele lisatud ELi deklaratsioon koostöö- ja rakendamisvahendite kohta kiidetakse liidu nimel heaks.

Artikkel 3

Nõukogu peasekretariaat annab lepingu allkirjastamise täielikud volitused isiku(te)le, kelle on määranud lepingu läbirääkija, eeldusel et leping hiljem sõlmitakse.

Artikkel 4

Kuni lepingu jõustumiseni kohaldatakse seda kooskõlas lepingu artikli 98 lõikega 4 ajutiselt alates kõnealuses lõikes nimetatud kuupäevast.

Artikkel 5

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päevale järgneval päeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja